

Milí bratři, milé sestry,

když jsem se na gymnáziu seznámil se svou ženou, brávala mě do svého sboru – mezi adventisty sedmého dne. Tam jsem poprvé zažil naprosto odlišný průběh večere Páně, než na jaký jsem byl doposud zvyklý. Celý obřad trval asi hodinu. Členové sboru totiž večeri Páně začínali tím, že si navzájem umývali nohy – muži mužům a ženy ženám. A až po této velmi emotivní přípravě společně přijímali chléb a víno, respektive mošt.

Na vysoké škole mě potom velmi překvapilo, že i katolická církev zná toto umývání nohou. Vždy na Zelený čtvrtek totiž kněz po vzoru Ježíšově při mši umývá nohy až dvanácti mužům. To jsem do té doby vůbec nevěděl.

V těchto dvou případech jde o doslovné naplnění Ježíšova příkazu: „...i vy máte jeden druhému nohy umývat.“ (J 13,14) Taková praxe církve – umývání nohou při bohoslužbách - má jistě hluboký symbolický význam. Ale na druhou stranu cítíme, že Pánu Ježíši nešlo o dodržování jakéhosi nového náboženského zvyku. Tušíme, že mu šlo o víc... Pán Ježíš chtěl, abychom si vzájemně očišťovali – ale ne nohy, nýbrž duše. A ne od prachu, ale od duchovní nečistoty, od hříchu.

Na začátku celého oddílu Jan vypráví, co všechno Ježíš věděl. Věděl, že přišla jeho hodina.

Už to nebude dlouho trvat a odejde ke svému Otci. Nebude to zrovna snadný odchod – vždyť povede přes potupu, přes golgotský kříž, přes smrt a hrob. Takové bude Ježíšovo odcházení do náruče Otcovy. Ta hodina je zde. Čas tlačí – a je nutné předat učedníkům to zásadní.

Ježíš dále věděl, že mu Otec dal do rukou všechno. Zní to podmanivě. Byť to ještě není zjevné, Otec mu předal vládu nad vším – nad jeho učedníky i nad jeho nepřáteli a vrahy. Nad těmi, kteří žili před ním a již zemřeli. I nad těmi, kteří se ještě na tváři země neobjevili. Ježíš do svých rukou přijal moc nad celým světem, nad celým stvořením. Má ve svých rukou vše. A těmto rukama bere špinavé nohy svých učedníků a umývá je.

A do třetice Ježíš věděl, že od Boha vyšel a k Bohu odchází. Jeho nohy tedy, obrazně řečeno, nejsou špinavé. Nezaprášily se na pozemských cestách, neumazaly se hříchem stvoření. Vždyť ani na moment nesešly z Boží cesty! A nyní bude Ježíš umývat nohy těch, kteří z cesty Boží mnohokrát sešli a ubírali se vlastními stezkami, kde se notně zaneřádili.

Po nějaké chvíli přišly na řadu nohy Šimona Petra. Ten se začal bouřit proti tomuto zvláštnímu chování svého Pána. U jeho reakcí se zastavíme. Jsou pro nás velmi poučné, protože vystihují naše myšlenkové pochody. Nejprve se Petr diví, nevychází z úžasu: „*Pane, ty mi chceš mít nohy?*“ Skrývají se v tom hned dvě věci. Za prvé: Úcta k Ježíšovi. Je to podobné, jako když se Jan Křtitel tehdy u Jordánu bránil: *Pane, já bych měl být pokřtěn od tebe a ne ty ode mne!* Vždyť pán je ten, komu sluha slouží. A sluha je ten, komu Pán poroučí. Nikdy naopak. A co je svět světem, tato logika nikdy nepřestala platit.

Ani v době naší demokracie. Vždycky se někde vyloupne nová aristokracie, která vyžaduje, aby se s ní zacházelo v rukavičkách. Ježíš ovšem tuto logiku rád obrací naruby. Učí nás, že tato světská logika je neslučitelná s řádem Božího království. Ti, kteří chtějí vstoupit do Božího království, se musí umět pokořit, ponížít, být služebníky všech – a zvláště ti, kteří stojí v popředí, jsou vážení a lidé je uznávají! Pokud nedokážou být služebníky všech, něco není v pořádku s jejich vírou.

Takže u Petra zatím shledáváme údiv z toho, že Ježíš svým nevhodným chováním boří dávné řády. A tak trochu s Petrem sympatizujeme. Ovšem je tu ještě jeden důvod pro Petrovo pohoršení. Petr nechce, aby mu Ježíš umýval nohy, protože tím Petr dává najevo, že jeho nohy jsou špinavé a potřebují očistit. Proto vzápětí křičí: *Nikdy mi nebudeš mít nohy!* Tento Petrův odpor je v řečtině velmi silný! *Pane, ty mi nikdy nohy mít nebudeš – jen přes moji mrtvolu, jasný!* Co když si druzí všimnou, že není úplně dokonalý? Jak se na něj budou jeho bratři dívat?

My dnes už nenosíme za každého počasí tenoučké sandály jako Petr, takže naše nohy jsou jen zřídkakdy špinavé. Ale tento problém známe v jiné podobě. Naše boty nás sice chrání před bahnem a prachem, ale na druhou stranu způsobují, že nám nohy po vyzutí jednoduše smrdí.

Jistě to všichni znáte – ten trapas, když sedíte někde na návštěvě a smrdí vám nohy. Nic s tím neuděláte, leda byste odešli do koupelny si je umýt – čímž byste se ovšem definitivně prozradili. A tak děláte, jakože nic. *Snad si toho mí hostitelé a ostatní hosté nevšimnou!*

A zde se dostáváme na duchovní rovinu. Stejně jako Petr velmi neradi uznáváme, že nejsme zcela čistí, že na nás ulpívá ještě nějaká špína. Druzí to nesmí vědět! Byl by to strašný trapas. Definitivně bychom propadli v očích našich souvěrců. A v tomto případě funguje pravidlo: Čím jsme jako křesťané došli dál, čím déle se snažíme Krista následovat, tím hůře přiznáme, že potřebujeme očistit od hříchu, že máme nějaký konkrétní problém, který potřebujeme odstranit, abychom byli čistí před Bohem.

Starší sboru holt obtížněji přizná, že pochybil, že selhal, že sestoupil z cesty, že se ušpinil a neví, jak dojít očištění - než ten, o kterém kolikrát ani nevíme, zda v kostele byl či nebyl. Ten, který po celý svůj život chodí do kostela, a druzí si ho váží, zpravidla hůře uzná svůj hřích, než ten, který se takřka včera obrátil a uvěřil v Krista. Petr je hlava učedníků, velký šéf a s Ježíšem je téměř od začátku. On přece nohy mýt nepotřebuje!

A to je právě náš omyl. My musíme jeden druhému umývat nohy – tedy vzájemně se čistit od hříchu – jinak, jak říká Pán Ježíš, nebudeme mít s ním podíl na království nebeském. Bez tohoto vzájemného očišťování snadno uvízneme v přesvědčení, že je s námi nakonec všechno v pořádku, svou nečistotu se budeme snažit zachránit za každou cenu, omluvit si ji. Bez vzájemného očišťování budeme žít v iluzi, že pokud to druzí o nás neví a náš problém neznají, neví o něm ani Bůh.

Nebojme se tedy přiznat, že s námi kolikrát něco není v pořádku. Nezakrývejme svou špínu za každou cenu, špínu, kterou na cestách života nasbíráme. Petr se hněval, my se nehněvejme, když nám náš bratr či sestra umyjí nohy – to znamená, když nám řeknou, že je s námi něco v nepořádku, že musíme něco konkrétního opustit, něco vyznat, v něčem se změnit, polepšit. A když nám v tom budou trpělivě pomáhat. Vyžaduje to notný kus pokory z naší strany - přiznání, že nejsme lepší než druzí. Ale pomůžte nám, když takovou výtku našeho bratra či sestry budeme vnímat jako Kristovo slovo, jeho vzkaz, jeho výzvu k nápravě. Vždyť ve hře je hodně – tedy přesně řečeno: všechno! Království Boží, kterého dosáhneme, jak říká Ježíš, právě jen vzájemným pročišťováním od hříchu.

U Petra však vzápětí nacházíme opačný extrém: *Tak mě tedy umyj, Pane, celého. Vždyť jsem prostoupený nečistotou, není na mně ani kousek bílý, není na mně jediné místo neposkvrněné. Jsem hříšník, který nemá obdoby.* Do tohoto extrému upadáme také my. Když nám bratr či sestra něco vytkne, zpravidla o sobě začneme pochybovat úplně. *Bůh se na mou nečistotu už dívat dál nechce, už se mnou nepočítá, jsem mu odporný, jsem ztracený.* To ale není pravda! *Kdo je vykoupán, nepotřebuje než nohy umýt, neboť je celý čistý* – tak nás Pán Ježíš utěšuje.

Byl jsi pokřtěn v Kristovo jméno? Snažíš se ve víře kráčet v jeho stopách? Pak jsi čistý a jen čas od času potřebuješ v drobnostech popravit – aby tvůj život byl ještě čistší a bělejší než doposud. Pán Ježíš tento rozhovor končí výzvou pro všechny učedníky: *„Jestliže tedy já, Pán a Mistr, jsem vám umyl nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývat.“* Máte, jste povinni – a v řečtině je to ještě silnější: Dlužíte! Toto umývání si navzájem dlužíte! Dluh je dluh – ten musí být splacen!

Nejde tedy jen o Ježíšovo laskavé doporučení, kterého se můžeme a nemusíme držet. Jde o příkaz a varování zároveň. Pokud se nebudete navzájem od hříchu očišťovat, dluh vám poroste. A my přece nechceme, aby nám v rostl tento dluh. Raději bychom tedy měli ochotně splácet dluh vůči našemu Pánu a Spasiteli i vůči našim bratřím a sestrám. Raději pokorně přijímejme napomenutí a výzvu k očištění, raději druhým pokorně služme a jejich nohy umývejme. A to znamená daleko víc než jen druhému říct: *Prosím tě, dělej se sebou něco, polepši se.* Umýt nohy druhému je obtížnější než mu říct, že je má špinavé. Je to duchovní provázení na cestě ke změně, modlitební podpora, blízkost, povzbuzování. Je to služba, služba lásky.

Je mi jasné, že pro nás evangelíky to je vysoká laťka. Odvykli jsme si vzájemně se udržovat v čistotě před Bohem, pokud jsme to vůbec kdy uměli. Odvykli jsme si žít „pospolitě“, sborově a jeden druhému pomáhat na cestě spásy. Málo se jeden druhému světujeme. A důvěrné věci se dozvídáme spíš z klepů, než aby se nám druzí svěřovali s těžkostmi, kterými třeba procházejí. Právě proto je dnešní zvěst pro nás tak důležitá.

Když to víte, blaze vám, jestliže to také činíte. Tak Ježíš končí svou promluvu. A my už to tedy všechno víme. Ovšem blahoslavení budeme až tehdy, kdy to, co díky Kristu víme, také učiníme. Amen.

Modlitba po kázání: *Pane Ježíši Kriste, tys umyl nohy Petrovi. Ty sis přál, abychom se vzájemně očišťovali od hříchů a byli tak stále čistší před tvou tváří. Je to veliký a nesnadný úkol. Proto prosíme o podporu a posilu tvého Ducha, který je přece expertem na svatost a čistotu. Amen.*